

Voordracht voor de College vergadering van 06 juli 2021

Portefeuille Duurzaamheid en Circulaire Economie (29)
Agendapunt B13

Tekst van openbare besluiten
wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met een lening uit het duurzaamheidsfonds aan Wind ontwikkeling Amsterdam Noord B.V.

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Kennis te nemen dat het initiatief om windmolens te ontwikkelen aan de Noorder IJplas en op het Cornelis Douwesterrein in lijn is met het vastgestelde participatieplan Coöperatieve windmolens Noorder IJplas en Cornelis Douwesterrein.
2. Een lening van €450.000 te verstrekken vanuit het duurzaamheidsfonds aan Wind ontwikkeling Amsterdam noord B.V. ter dekking van de voorbereidingskosten van maximaal 5 windmolens aan de Noorder IJplas en op het Cornelis Douwesterrein en daaraan de volgende voorwaarden te verbinden:
 - a. De lening wordt uitgegeven in 3 delen, waarbij pas een volgende storting wordt gedaan als aan de voorwaarden van die tranche is voldaan.
 - b. De lening heeft een looptijd van 17 jaar, de eerste twee jaar wordt geen aflossing betaald;
 - c. De lening heeft een jaarlijks rentepercentage van 1,6%d. De leningnemer brengt €50.000 (10% van het totaal) eigen middelen in voor dekking van de voorbereidingskosten;
 - e. Indien er door het bevoegd gezag geen vergunning wordt verleend voor de plaatsing van de windmolens, vervalt de terugbetalingsverplichting van leningdeel 1
 - f. Indien er geen SDE-subsidie wordt toegekend vervalt de terugbetalingsverplichting voor leningdeel 1 en 2g. Indien er geen bank bereid is het project te financieren vervalt de terugbetalingsverplichting voor leningdeel 1, 2 en 3.
3. Af te wijken van de eerder door college vastgestelde maatregelenlijst van het duurzaamheidsfonds waarop duurzame opwek door middel van windenergie niet is opgenomen.
4. Kennis te nemen dat deze lening tot staatssteun leidt die onder de drempelwaarde blijft.
5. Gezien het maatschappelijke belang onderbouwd af te wijken van het lening- en garantiebeleid van de gemeente Amsterdam.
6. Een risicoreservering aan te houden in de reserve Klimaatfonds van maximaal €450.000 om het risico op wanbetaling af te dekken.
7. In te stemmen met het opleggen van geheimhouding op de stukken 'Begroting WP NIJP en CD' en 'Businesscase WP NIJP en CD' op grond van artikel 55, eerste lid van de Gemeentewet. Dit in verband met de belangen genoemd in artikel 10, eerste lid, onder c van de Wet openbaarheid van bestuur. De geheimhouding wordt opgelegd tot de financiering van de windmolens rond is of duidelijk is dat dit niet gaat lukken. De geheimhouding geldt maximaal 3 jaar vanaf de besluitdatum van dit voorstel.
8. Instemmen met bijgaande raadsinformatiebrief en deze ter kennisname naar de commissie FED te versturen.

Kernboodschap

Het college van B&W stemt in met een lening van €450.000 uit het duurzaamheidsfonds aan Wind ontwikkeling Amsterdam B.V. ter dekking van de voorbereidingskosten voor 5 windmolens aan de Noorder IJplas en op het Cornelis Douwesterrein. De gemeente heeft in de RES dit gebied als zoekgebied voor windenergie aangewezen. Er is een sluitende businesscase voor de ontwikkeling van de windmolens, maar er zijn in deze fase ook nog grote risico's. De gemeente neemt deze risico's voor het grootste deel over van de samenwerkende windcoöperaties in Noord.

Bestuurlijke achtergrond

RES en besluit inrichting duurzaamheidsfonds

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

- Artikel 160, eerste lid, onder a Gemeentewet.

Het college is bevoegd om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren.

- Artikel 160, eerste lid, onder d Gemeentewet.

Het college is bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen

- Artikel 169 Gemeentewet
 - Artikel 25 Gemeentewet
 - Artikel 10, eerste lid, onder c Wet openbaarheid van bestuur
-

Onderbouwing besluit

Ad1. Kennis te nemen dat het initiatief om windmolens te ontwikkelen aan de Noorder IJplas en op het Cornelis Douwesterrein in lijn is met het vastgestelde participatieplan Coöperatieve windmolens Noorder IJplas en Cornelis Douwesterrein.

Het initiatief waarvoor een lening wordt aangevraagd past binnen het vastgestelde participatieplan. Daarnaast is op pagina 115 in de RES 1.0 de volgende tekst opgenomen: "Dit maakt de projectvoorbereidingsfase voor initiatiefnemers risicovol. Amsterdam kan bijvoorbeeld initiatiefnemers in deze fase financieel steunen met een subsidie vanuit de regeling "ruimte voor duurzaam initiatief" en/of met een lening." Het voorstel kan daarmee gezien worden als een nadere invulling van de RES.

Ad2. Een lening van €450.000 te verstrekken aan Wind ontwikkeling Amsterdam noord B.V. ter dekking van de voorbereidingskosten van maximaal 5 windmolens aan de Noorder IJplas en op het Cornelis Douwesterrein en daaraan de volgende voorwaarden te verbinden

Al een aantal jaren wordt door verschillende coöperaties getracht in Amsterdam noord meerdere windmolens te bouwen. Nu hebben ze besloten de handen ineen te slaan en gezamenlijk een B.V. op te richten voor de bouw van maximaal 5 windmolens. De partijen hebben een sluitende businesscase opgesteld voor de ontwikkeling die voldoende vertrouwen biedt voor het verstrekken van de lening voor de verdere voorbereiding. Wel zijn er nog een aantal grote risico's waardoor er aanvullende afspraken benodigd zijn. Deze worden hieronder kort aangestipt.

Gezien de relatief beperkte mogelijkheden voor de opwek van windenergie in Amsterdam en de voor Amsterdam unieke situatie dat verschillende coöperaties de handen ineenslaan om tot realisatie van een windproject te komen wordt de kans dat meerdere projecten een dergelijk verzoek bij de gemeente zullen doen klein geacht.

Ad2a. De lening wordt uitgegeven in 3 delen, waarbij pas een volgende storting wordt gedaan als aan de voorwaarden van die tranche is voldaan.

De voorbereiding kan worden geknipt in 3 fases, waarbij na ieder fase een afweging moet worden gemaakt of het project realistisch is. De eerste fase loopt tot vergunningverlening, de tweede fase tot toekenning SDE en de laatste fase tot financial close.

De meeste kosten moeten gemaakt worden voor de vergunning. Het gaat dan met name om onderzoeken die nodig zijn voor de vergunningverlening. Ondanks het feit dat de beoogde locatie past binnen de Regionale Energie Strategie (RES) kan het zo zijn dat deze onderzoeken zaken aan het licht brengen die vergunningverlening voor het bevoegd gezag onmogelijk maken. Daarom is gekozen om van de vergunningverlening een mijlpaal te maken voor de verstrekking van de andere delen van de lening.

Na vergunning is het mogelijk om een landelijke SDE-subsidie aan te vragen. Het ligt in de lijn der verwachting dat het project in aanmerking zou komen, maar om zeker te zijn is ook van deze stap een mijlpaal gemaakt voor het laatste deel van de lening.

De financial close is uiteindelijk het sluitstuk; dan blijkt of banken het project willen financieren. Op basis van de huidige businesscase is de verwachting dat het mogelijk moet zijn om tot financiering te komen, maar hier is geen zekerheid over te verkrijgen totdat vergunning en SDE-subsidie geregeld zijn.

Fase	Lening dzh-fonds	Eigen inbreng	Totaal
Tot vergunning	€306.000	€34.000	€340.000
Tot toekenning SDE	€90.000	€10.000	€100.000
Tot financial close	€54.000	€6.000	€60.000
TOTAAL	€450.000	€50.000	€500.000

Ad 2b. De lening heeft een looptijd van 17 jaar, de eerste twee jaar wordt geen aflossing betaald

Totdat er inkomsten gegenereerd worden door de windmolens heeft de BV geen mogelijkheden om de lening af te betalen. Er wordt daarom voorgesteld om tijdens de voorbereiding wel rente te betalen, maar de aflossing pas in te laten gaan als de molens operationeel zijn. Door 17 jaar aan te houden loopt de lening tijdens de gehele exploitatieperiode van 15 jaar, wat gelijk is aan de andere beoogde financiers en SDE-subsidie.

Ad2c. De lening heeft een jaarlijks rentepercentage van 1,6%

Dit is het standaard rentepercentage van het duurzaamheidsfonds bij een cofinanciering van 10%.

Ad2d. De leningnemer brengt €50.000 (10% van het totaal) eigen middelen in voor dekking van de voorbereidingskosten.

De gemeente hecht aan lokaal eigenaarschap van windmolens. Van de particulieren en bedrijven die zich hebben aangesloten bij de betrokken coöperaties kan echter niet worden verwacht dat zij het volledige risico voor hun rekening kunnen nemen. Om het risico niet volledig bij de gemeente neer te leggen is afgesproken dat de coöperaties 10% van de voorbereidingskosten inbrengen in de B.V. Dit is overeenkomstig de minimale eigen inleg die het duurzaamheidsfonds voorschrijft.

Ad2e. Indien er door het bevoegd gezag geen vergunning wordt verleend vervalt de terugbetalingsverplichting van leningdeel 1

Als er door het bevoegd gezag geen vergunning wordt verleend kan het project niet worden uitgevoerd en vervallen ook de geprognosticeerde inkomsten. Er is dan geen verdienvermogen om de tot dan toe gemaakte kosten terug te betalen.

Ad2f. Indien er geen SDE-subsidie wordt toegekend vervalt de terugbetalingsverplichting voor leningdeel 1 en 2

Als er geen SDE-subsidie wordt toegekend sluit de businesscase niet en zal het project geen doorgang kunnen vinden. Dat betekent dat dan ook de geprognosticeerde inkomsten niet worden gerealiseerd en er geen verdienvermogen is om de tot dan toe gemaakte kosten terug te betalen.

Ad2g. Indien er geen bank bereid is het project te financieren vervalt de terugbetalingsverplichting voor leningdeel 1, 2 en 3.

Als er geen bereidheid is bij banken om het project te financieren dan zal het niet tot uitvoering komen. De betrokken coöperaties zijn bereid zelf een fors deel te investeren, maar zullen niet in staat zijn om het volledige investeringsbedrag op te brengen door middel van bijdragen van hun leden. In het geval er geen financial close bereikt kan worden gaat het project dus niet door. Dat betekent dat dan ook de geprognosticeerde inkomsten niet worden gerealiseerd en er geen verdienvermogen is om de tot dan toe gemaakte kosten terug te betalen.

Ad3. Af te wijken van de eerder door college vastgestelde maatregelenlijst van het duurzaamheidsfonds

Hoewel het duurzaamheidsfonds ook is bedoeld voor de duurzame opwek van elektriciteit is bij het opstellen van de maatregelenlijst niet voorzien dat het duurzaamheidsfonds ook voor windmolens ingezet zou worden. Nu er toch een aanvraag is gedaan om tot de realisatie van windmolens te komen wordt voorgesteld af te wijken van de maatregelenlijst. Het voorstel past wel binnen de raadsaders die zijn vastgelegd voor het duurzaamheidsfonds. Het college is binnen het door de raad vastgestelde kader bevoegd om voor bijzondere projecten, die niet passen bij de maatregelenlijst, leningen toe te kennen tot maximaal € 1 miljoen.

Ad4. Kennis te nemen dat deze lening tot staatssteun leidt die onder de drempelwaarde blijft.

Het project kent een sluitende businesscase en als de voorbereiding succesvol wordt afgerond is er voldoende verdien capaciteit om de lening terug te betalen. De gemeente gaat er dan ook vanuit dat het leningbedrag wordt terugbetaald. Er wordt om die reden niet gekozen voor een subsidie-instrument.

Voor de hoogte van de staatssteun is dan ook niet het leningbedrag van belang maar het eventuele rentevoordeel dat ontstaat. Het project kent namelijk een aantal risico's die ertoe kunnen leiden dat er niet tot uitvoering wordt overgegaan. Dat betekent dat de lening in de eerste fase een hoger risicogehalte kent, terwijl het rentepercentage daar niet mee in overeenstemming is. In de markt zou een rentepercentage dat een stuk hoger ligt logisch zijn. Het is echter lastig om hier een goede inschatting van te maken van de precieze hoogte van het verschil.

De beste vergelijking om te kijken of er boven de grenswaarde (de minimis norm) staatssteun wordt verleend is met het fonds van Energie Samen. Zij rekenen voor een lening voor de voorbereiding een risico-opslag die moet worden betaald als het project doorgang vindt. De risico-opslag die gerekend wordt bij voorbereidingskosten van €450.000 bedraagt in totaal €160.714. Dit bedrag is onafhankelijk van de lengte van de voorbereidingstijd. Als wordt uitgegaan van een voorbereidingstijd van 2 jaar tot financial close dan betaalt de leningnemer bij deze lening €14.400 (zijnde twee keer

1,6% van €450.000) aan rente. Tijdens het eerste jaar van de exploitatie – als de risico's uit de voorbereidingsfase niet meer aan de orde zijn – is het rentepercentage dat het duurzaamheidsfonds rekent slechts iets onder de marktrente van 2%, waardoor er daar nog slechts €1800 voordeel ontstaat. De maximale staatssteun blijft met €148.114 onder de grenswaarde (de minimis norm) voor staatssteun van €200.000 in 3 jaar en is toegestaan. De gemeente zal conform staatssteunregels een zogenaamde de minimis verklaring vragen van de kredietnemer. Hierin geeft de kredietnemer aan in het afgelopen jaar van andere overheden geen staatssteun te hebben ontvangen die tezamen de grens overschrijdt.

In het geval dat het niet tot realisatie van het project komt en de lening moet worden kwijtgescholden is ook geen sprake van marktverstoring; de BV zal zich dan immers niet met activiteiten op de markt kunnen begeven. Door de uitbetaling van de lening in drie delen te knippen wordt voorkomen dat de BV meer middelen leent dan er op dat moment voor de voorbereiding nodig zijn. In het geval het onverhoopt niet lukt om een mijlpaal niet af te ronden zijn de kosten wel gemaakt en blijft er dus geen geld van de gemeente achter in de BV.

Tot slot is het zo dat er pas sprake is van een toets op eventuele staatssteun als er klachten zijn door zich benadeeld voelende concurrenten. Gezien de eerder geschetste voor Amsterdam unieke samenwerking van coöperaties en het relatief kleine aantal windmolens dat gerealiseerd kan worden is het niet de verwachting dat daar sprake van zal zijn. De Europese Commissie zal naar verwachting over deze (kleine) lening geen eigen onderzoek starten.

Ad5. Gezien het maatschappelijke belang van de ontwikkeling onderbouwd af te wijken van het lening- en garantiebeleid van de gemeente Amsterdam.

De rente is niet marktconform. Zoals hierboven toegelicht zou een marktconforme rente, die een vergoeding biedt voor het door de gemeente te lopen risico hoger zijn. Er is echter gekozen voor een rente van 1,6% omdat de gemeente het belangrijk vindt dat er lokaal eigenaarschap ontstaat. Ook is het zo dat door de hoogterestricties er minder verdien capaciteit is voor de windmolens, wat ertoe leidt dat de businesscase krappere is dan in vergelijkbare situaties. Een hogere rente zou dan ook leiden tot een verdere afname van het voorziene rendement wat de financierbaarheid van het totale project niet ten goede komt.

Daarnaast wijkt het van het lening- en garantiebeleid af omdat er geen afwijzingen van banken zijn. Normaalgesproken financiert de gemeente alleen als banken hier niet toe bereid zijn en vraagt daarom 3 afwijzingen van banken. Dat is in dit geval niet gedaan omdat bekend is dat het uitermate lastig is om bij een bank een dergelijke financiering af te sluiten. Niet voor niets is voor het bepalen van de hoogte van de staatssteun gekeken naar het fonds van Energie Samen.

Verder vereist het lening en garantiebeleid normaalgesproken dat de kredietnemer in staat is om aan zijn rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen. Dat is hier wellicht niet het geval. Vandaar dat er mogelijkheden zijn tot kwijtschelding en er een risicoreservering wordt aangehouden.

Aan de overige vereisten uit het lening en garantiebeleid wordt zoveel mogelijk voldaan.

Ad6. Een risicoreservering aan te houden in de reserve Klimaatfonds van maximaal €450.000 om het risico op wanbetaling af te dekken.

Het duurzaamheidsfonds verstrekt doorgaans leningen met een laag risico. Er wordt daarom een beperkte risicoreservering aangehouden in de reserve duurzaamheidsfonds om het risico op wanbetaling af te dekken. Omdat in dit geval sprake is van een risicodragende lening zal een hogere risicoreservering aan de orde zijn. Het ligt in de rede daar de reserve klimaatfonds voor te gebruiken en hier een risicoreservering aan te houden

voor het volledige bedrag. Zodra de bankfinanciering van het volledige project rond is kan de reservering vervallen, omdat het dan qua risicoprofiel past binnen de portefeuille van het duurzaamheidsfonds. Als de situatie zoals omschreven in beslispunt 2e, 2f of 2g optreedt dan zal het deel van de lening dat moet worden afgeboekt vanuit het klimaatfonds worden gedekt. Het eventueel resterende deel van de risicoreservering zal vrijvallen ten gunste van het klimaatfonds. Omdat het risico dat wordt aangegaan ten laste van het klimaatfonds minder dan 1 miljoen bedraagt valt het binnen het collegemandaat.

Ad7. In te stemmen met het opleggen van geheimhouding op de stukken 'Begroting WP NIJP en CD' en 'Businesscase WP NIJP en CD' op grond van artikel 55, eerste lid van de Gemeentewet. Dit in verband met de belangen genoemd in artikel 10, eerste lid, onder c van de Wet openbaarheid van bestuur. De geheimhouding wordt opgelegd tot de financiering van de windmolens rond is of duidelijk is dat dit niet gaat lukken. De geheimhouding geldt maximaal 3 jaar vanaf de besluitdatum van dit voorstel.

Het betreft hier bedrijfsgevoelige informatie van derden die niet openbaar gemaakt kan worden. Op het moment dat de financiering van de windmolens rond is of duidelijk is dat dit niet gaat lukken vervalt de geheimhouding, omdat op dat moment er geen zwaarwegend belang meer is om de informatie niet openbaar te maken.

Ad8. Instemmen met bijgaande raadsinformatiebrief en deze ter kennisname naar de commissie FED te versturen.

Het betreft de raadsinformatiebrief (bijlage 1) waarmee de commissie FED geïnformeerd zal worden.

Participatie

n.v.t.

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting

De financiële consequenties van het voorstel zijn gedekt in de begroting.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

n.v.t.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2021-071104	1. Raadsinformatiebrief lening Wind ontwikkeling Amsterdam Noord.docx (msw12)
AD2021-069186	2. commissievoordracht_ter_kennisneming Wind in Noord.docx (msw12)
AD2021-071100	3. GEHEIM - Begroting WP NIJP en CD (versie 2021-06-10).pdf (pdf)
AD2021-071101	4. GEHEIM - Business Case WP Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein.pdf (pdf)
AD2021-069156	Advies (pdf)
AD2021-076460	B - 13 Getekende brief VN2021-018555.pdf (pdf)
AD2021-068564	College van B&W Voordracht (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Ruimte en Duurzaamheid, ^{5.1, 2, e}5.1, 2, e@amsterdam.nl, ^{5.1, 2, e}5.1, 2, e

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten
